

C-158

Green Deal Fair Meter

Partijen:

1. De Minister van Economische Zaken, de heer H.G.J. Kamp en de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, mevrouw W.J. Mansveld, beide handelend in hun hoedanigheid van bestuursorgaan, hierna samen te noemen: Rijksoverheid;
2. Liander N.V.; te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar Voorzitter Raad van Bestuur Alliander N.V., de heer P.C.Molengraaf, hierna te noemen: Liander;
3. Stedin Netbeheer B.V.; te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door Manager Inkoop, de heer F. Kemper, hierna te noemen Stedin;
4. Cogas Infra & Beheer B.V.; te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar Algemeen Directeur, de heer M.M. Kirch, hierna te noemen Cogas;
5. Stichting Waag Society, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar algemeen directeur; mevrouw M.C. Stikker, hierna te noemen: Waag Society;
6. Amsterdam Smart City (Amsterdam Economic Board), te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar programmamanager; mevrouw S. Müller, hierna te noemen: Amsterdam Smart City.

Hierna samen te noemen: Partijen

Algemene overwegingen:

1. Om onze welvaart ook voor toekomstige generaties te behouden is het nodig om het concurrentievermogen van onze economie te versterken en tegelijkertijd de belasting van het milieu en de afhankelijkheid van fossiele energie en schaarse grondstoffen te verminderen.
2. Creativiteit, ondernemerschap en innovatie zijn essentieel om deze omslag naar groene groei mogelijk te maken. Bedrijven, burgers en maatschappelijke organisaties nemen volop concrete initiatieven voor vergroening van economie en samenleving. Met de Green Deal Aanpak wil het kabinet deze dynamiek in de samenleving op groene groei optimaal benutten.
3. Green Deals bieden bedrijven, burgers en organisaties een laagdrempelige mogelijkheid om samen met de overheid te werken aan groene groei. Initiatieven uit de samenleving staan daarbij aan de basis. Daar waar deze tegen belemmeringen aanlopen die volgens initiatiefnemers kunnen worden aangepakt op rijksniveau, wil het kabinet zich inzetten deze weg te nemen of op te lossen om zo deze initiatieven te faciliteren en te versnellen. In een Green Deal leggen partijen hierover concrete afspraken schriftelijk vast.
4. De resultaten van een Green Deal kunnen gebruikt worden bij andere, vergelijkbare projecten, waardoor er navolging kan plaatsvinden en de reikwijdte van een Green Deal kan worden vergroot zonder dat daar specifieke ondersteuning vanuit de Rijksoverheid tegenover staat.

Specifieke overwegingen van de Green Deal Fair Meter:

1. De Green Deal Fair Meter heeft als doel het ontwikkelen van alle facetten van het concept Fair Meter tot een business case waarin het concept wordt geoperationaliseerd en geëtaleerd, zodanig dat de beoogde uitrol van Fair Meters tijdig kan plaatsvinden. Gedurende het traject zal het inzicht groeien in de mate waarin de Fair Meter past in de beoogde implementatie van de slimme meter. Een negatieve beïnvloeding van die implementatie zal worden voorkomen.
2. In de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet is vastgelegd dat de slimme meter gefaseerd wordt aangeboden aan consumenten en zakelijke kleingebruikers. Met de slimme meter worden verbruik- en meterstanden op afstand uitleesbaar voor de energieleveranciers en individueel beschikbaar gesteld per klant.

- De slimme meter is een van de verbeteringen naar een meer efficiënte, duurzame energievoorziening waar energiebesparing belangrijker wordt en decentraal opwekken van energie door klanten sterk zal toenemen. De aanbidding van de slimme meter sluit aan bij het derde Europese energiepakket dat bepaalt dat onder voorwaarden in 2020 minimaal 80% van de consumenten en zakelijke klein-gebruikers zal beschikken over een slimme meter. Het voornemen is om medio 2014 over te gaan tot het grootschalig aanbieden van slimme meters door de netbeheerders in Nederland met als doelstelling om in 2020 100% van de huishoudens een slimme meter aangeboden te hebben.
3. Netbeheerders en Rijksoverheid hebben de rol van de netbeheerders bij het versnellen van de energieverduurzaming gemarkeerd in de Green Deal van Energie-Nederland met de Rijksoverheid. Hierin zijn investeringsafspraken gemaakt rond intelligente netten, energiebesparing (inclusief slimme meter), ruw gas/biogas en laadpunten voor elektrisch vervoer.
 4. De komst van de slimme meter markeert een technologische sprong van het energiesysteem in Europa. Het genereert tegelijkertijd nieuwe uitdagingen rond de benodigde elektronische apparatuur en bijbehorende productieprocessen. Op dit moment is er geen afdoende antwoord hoe de sociale problemen (arbeidsomstandigheden, gebruik conflictmineralen) en ecologische problemen (afvalstromen, uitputting schaarse grondstoffen) worden voorkomen als gevolg van onze technologische vooruitgang.
 5. Uitgaande van een goede kennispositie en innovatief vermogen worden kansen gezien nieuwe vragen te stellen en in co-creatie met consumenten, leveranciers en overheid te komen tot nieuwe oplossingen op de genoemde sociale en ecologische problemen.
 6. In diverse sectoren is er sprake van toenemende ketentransparantie. In de bouwsector worden nieuwe gebouwen steeds meer getagged om bouwmaterialen in de toekomst herleidbaar en herbruikbaar maken. In de vliegtuig- en automotieve industrie is materiaal- en productie-transparantie omwille van veiligheid, aansprakelijkheid en herbruikbaarheid al vele jaren gemeengoed. De elektronica-sector staat nog aan het begin van deze ontwikkeling. De snelle digitalisering van onze samenleving in combinatie met het nog geringe maatschappelijk bewustzijn, tekent de noodzaak van verandering. Partijen beogen met deze Green Deal aansluiting op maatschappelijke ontwikkelingen als het verbod op gebruik van 'conflictmaterialen' in de Verenigde Staten en de bewegingen rond Fair tin, FairPhone en Phoneblock.
 7. Brancheorganisatie Netbeheer Nederland heeft namens de Nederlandse netbeheerders schriftelijk bevestigd de uitvoering van deze Green Deal te ondersteunen. Netbeheerder Enexis heeft aanvullend schriftelijk bevestigd open ten staan voor gesprekken richting eventuele deelname.

Komen het volgende overeen:

Artikel 1 Definities

- Fair Meter: product opgebouwd uit gebruikte- en maatschappelijk verantwoord verkregen materialen in een proces van maatschappelijk verantwoorde productie, gebruik en introductie van de slimme meter in samenwerking tussen afnemers (netbeheerders), leveranciers, consumenten en zakelijke kleinverbruikers met maximale transparantie over productsamenstelling en databeheer;
- Grondstoffenlabel: verwijzing op het product waarin is opgenomen welke materialen zijn gebruikt en wat hun herkomst is;
- Circulariteit: wijze van produceren en consumeren met nauwelijks tot geen restafval. Gebruikte, materialen en grondstoffen zijn de basis voor een nieuwe productcyclus. Circulariteit hanteert de volgorde van hergebruik, upcycling (hogere zuiverheid grondstof bij hergebruik), recycling en tot slot downcycling.
- Datamanagement: de architectuur van data-uitwisseling en -opslag.

Inzet en acties van Partijen

Artikel 2 Het Green Deal Initiatief Fair Meter

1. Partijen onderschrijven de ambitie dat de komst van de Fair Meter mondiaal in sociaal en ecologisch opzicht zal bijdragen aan een betere samenleving. Producenten en gebruikers van deze technologie zullen de sociale en ecologische schade in de productieketen minimaliseren en waar mogelijk ombuigen naar sociale en ecologische opbrengsten.
2. Partijen stellen hiertoe gezamenlijk een uitvoeringsplan op waarin de hoofdelementen voor de ontwikkeling van de Fair Meter worden gepreciseerd en in ieder geval zal worden ingegaan op de nadere detaillering van:
 - co-creatie: de innovatie binnen het aanbestedingsrecht,
 - transparantie: de ketentransparantie middels het grondstoffenlabel,
 - circulariteit: minimale beslag op grondstoffen,
 - de sociale verantwoordelijkheid en wederkerigheid: omgaan met arbeidsomstandigheden in de keten en wederkerige relatie met consumenten rond data-uitwisseling,
 - de communicatie over de Fair Meter,
 - onderlinge taakverdeling,

Dit uitvoeringsplan is uiterlijk gereed 4 maanden na ondertekening van deze Green Deal.

Artikel 3 Co-creatie

1. Partijen onderschrijven dat de genoemde ambitie uitsluitend kan worden gerealiseerd door nauwe ketensamenwerking tussen consumenten, leveranciers en producenten, kennisinstellingen en overheid.
2. Partijen dragen elk vanuit hun eigen positie bij aan ruimte voor co-creatie en innovatie binnen de geldende regels van het aanbestedingsrecht.

Artikel 4 Transparantie

Partijen dragen elk vanuit de eigen positie bij aan het uitgangspunt dat vanaf 2015 elke slimme meter is voorzien van een 'grondstoffenlabel'..

Inzet en acties van Liander, Stedin en Waag Society

Artikel 5 Circulariteit

1. Liander, Stedin, Cogas, Waag Society en Amsterdam Smart City borgen elk vanuit de eigen positie, dat bij iedere volgende (kostengeoriënteerde) productontwikkeling van de slimme meter in de keten, circulariteit maximaal als ontwerpprincipe is nageleefd.
2. Liander, Stedin, Cogas, Waag Society en Amsterdam Smart City borgen dat het beslag op nieuw gewonnen grondstoffen van nieuw uitgeleverde slimme meters in 2020 minimaal is. De ambitie is dat in 2020 elke nieuwe uitgeleverde slimme meter voor meer dan 98% is opgebouwd uit gebruikte grondstoffen cq. materialen (designed for re-use).
3. Liander, Stedin, Cogas, Waag Society en Amsterdam Smart City participeren in een gecontroleerd experiment met een omvang van tenminste 1000 Fair Meters, waarbij het circulaire principe wordt uitgewerkt. Het experiment zal de Fair Meter in de etalage zetten en mede dienen als onderbouwing en praktische invulling van het onder Artikel 1 genoemde uitvoeringsplan. Liander neemt het initiatief voor het experiment.

Artikel 6 Sociale verantwoordelijkheid en wederkerigheid

1. Liander, Stedin, Cogas, Waag Society en Amsterdam Smart City borgen samen met ketenpartners dat bij alle werkzaamheden in de keten de afspraken in acht worden genomen omtrent de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens, de internationale arbeidsvoorwaarden- en arbeidsomstandighedenverdragen, zoals deze zijn geformuleerd door de International Labour Organisation (ILO).
2. Waag Society neemt het voortouw om middels een ontwerpexperiment rond datamanagement, belicht vanuit het perspectief van consumenten en zakelijke kleinverbruikers, aanbevelingen te geven voor verbeteringen rond dit thema.

Inzet en acties van de Rijksoverheid

Artikel 7 Rijksoverheid

1. De Rijksoverheid faciliteert het samenwerkingsproces tussen partijen.
2. De Rijksoverheid spant zich in om eventuele knelpunten in regelgeving weg te nemen als dit noodzakelijk en mogelijk is, en zal bij overige knelpunten binnen haar bereik mee zoeken naar oplossingen.
3. De Rijksoverheid verzorgt verbindingen met relevante beleidsterreinen zowel nationaal als internationaal, zoals EU Horizon 2020 en de EU Resource Efficiency. De Rijksoverheid draagt het concept van een fair meter uit in relevante fora in nationaal en internationaal verband, met name in relatie tot het in artikel 5 genoemde experiment.
4. De Rijksoverheid faciliteert, daar waar nodig en mogelijk is, in de nog nader te definiëren dialoogsessies met stakeholders, onder meer met haar ervaring met burgerparticipatie.
5. De Rijksoverheid stelt haar expertise beschikbaar bij de nadere uitwerking van de aanbesteding van de Fair Meter.
6. De Rijksoverheid neemt het voortouw in een proces dat moet leiden tot de formulering van een grondstoffenlabel voor de Fair Meter. Zoveel als mogelijk zal daarbij worden aangesloten bij de lopende ontwikkelingen omtrent de vormgeving van grondstoffenlabels.

Slotbepalingen

Artikel 8 Uitvoering in overeenstemming met het Unierecht

De afspraken van deze Green Deal zullen in overeenstemming met het recht van de Europese Unie worden uitgevoerd in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van de Europese regels met betrekking tot aanbesteding, mededinging, staatssteun en technisch normen en voorschriften.

Artikel 9 Wijzigingen

1. Elke Partij kan de andere Partijen schriftelijk verzoeken de Green Deal te wijzigen. De wijziging behoeft de schriftelijke instemming van alle Partijen.
2. Partijen treden in overleg binnen zes weken nadat een Partij de wens daartoe aan de andere Partijen schriftelijk heeft medegedeeld.
3. De wijziging en de verklaringen tot instemming worden in afschrift als bijlagen aan de Green Deal gehecht.

Artikel 10 Werkgroep

Binnen 1 maand na ondertekening van deze Green Deal wordt een werkgroep opgericht, die wordt belast met de uitvoering van deze Green Deal.

Artikel 11 Evaluatie

1. Partijen zullen de uitvoering en werking van deze Green Deal voor eind 2014 evalueren.
2. Over de wijze waarop de evaluatie zal worden uitgevoerd zullen nadere afspraken worden gemaakt in het in artikel 2 genoemde uitvoeringsplan.

Artikel 12 Toetreding van nieuwe partijen

1. Er kunnen nieuwe partijen toetreden tot deze Green Deal.
2. Een nieuwe partij maakt haar verzoek tot toetreding schriftelijk bekend aan Partijen. Zodra alle Partijen schriftelijk hebben ingestemd met het verzoek tot toetreding, ontvangt de toetredende partij de status van Partij van de Green Deal en gelden voor die Partij de voor haar uit de Green Deal voortvloeiende rechten en verplichtingen.
3. Het verzoek tot toetreding en de verklaring tot instemming worden als bijlage aan de Green Deal gehecht.

Artikel 13 Opzegging

Elke Partij kan deze Green Deal (te allen tijde) met inachtneming van een opzegtermijn van 3 maanden schriftelijk opzeggen. De Green Deal zal in ieder geval door partijen worden opgezegd indien:

- de Fair Meter niet bijdraagt aan de aanbesteding, kostenefficiency en uitrol van de slimme meter in Nederland,
- er onoverkomelijke complicaties optreden in de vaststelling van de circulariteit van de Fair Meter,
- er een vertraging ontstaat in de grootschalige aanbesteding en uitrol van de slimme meter.

Artikel 14 Nakoming

Partijen komen overeen dat de nakoming van de afspraken van de Green Deal niet in rechte afdwingbaar is.

Artikel 15 Inwerkingtreding

1. Deze Green Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door alle Partijen en loopt tot en met 2015.
2. Partijen nemen de uitvoering van alle in deze Green Deal genoemde afspraken zo snel mogelijk ter hand.
3. Uiterlijk 3 maanden voor het verstrijken van de looptijd van deze Green Deal wordt door Partijen nader bezien in welke vorm verlenging van afspraken mogelijk en noodzakelijk is.

Artikel 16 Openbaarmaking

Deze Green Deal zal samen met andere afgesloten Green Deals openbaar worden gemaakt, onder andere in de Staatscourant, waardoor anderen kennis kunnen nemen van de gesloten Green Deals, zodat navolging hiervan kan worden bevorderd.

**Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend te Amsterdam op
12 november 2013.
Eén origineel van deze Green Deal zal in het Rijksarchief worden gearhiveerd.**

Minister van Economische Zaken,

.....
H.G.J. Kamp

Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,

.....
W.J. Mansveld

Liander N.V.,

.....
M.J.W. Kempkes (Directeur Infostroom)

Stedin Netbeheer B.V.,

.....
F. Kemper (Manager Inkoop)

Stichting Waag Society,

.....
M. Stikker (Algemeen Directeur)

Cogas Infra & Beheer B.V.,

.....
M.M. Kirch (Algemeen Directeur)

Amsterdam Smart City (Amsterdam Economic Board)

.....
S. Müller (Programmamanager)